

כמה מילים על... 7... תקשורת בלתי מילולית

מיומנויות תקשורת בינאישית מתפתחות ומשתכללות אצל הילד באופן אוטומטי ואינטואיטיבי - הן מושפעות מהתפתחות הדיבור ומכישורי השפה שלו ותלויות גם בהעשרה מילולית ובחשיפה חברתית.

כמובן שהתקשורת הבינאישית אינה מורכבת ממילים בלבד אלא מועשרת ע"י מחוות של שפת גוף והבעות פנים וכוללת סימנים מוסכמים שונים אשר מאפשרים לנו לתקשר ולהבין זה את זה ברבדים נוספים באופן הרבה יותר עמוק ועשיר.

המודעות לנוכחות "שפות נוספות" מחייבת להיות בהתייחסות, בהתבוננות ובקשב נוסף אחד לשני. היא מרחיבה את הרגישות, האמפטיה ואת גמישות החשיבה. מודעות זו אנו רוצים לפתח.

שפות שונות

בגן עובדים ומטפחים הכרת "סימנים מוסכמים" המעצבים שפה ומכתיבים כללים ונורמות חברתיות. (כגון רמזור המייצג סמל מוסכם, מוכר ומקובל - אדום\ירוק. אסור\מותר).

קודים אלו משמשים אותנו ליצירת מערכת כללית התנהגות מקובלים בגן. מהם אנו עוברים לסימנים מוסכמים ב"שפת הידיים". אנו מגלים שיש לנו הרבה תנועות ומחוות מוסכמות ובלתי מילוליות (שלום, עצור, נו נו נו, פסק זמן, בוא, לך, לא שקט... ועוד) כולן "נאמרות" בסימני ידיים מוסכמים. (פה המקום גם להזכיר את שפת הסימנים המאפשרת לתקשר עם חרשים וכבדי שמיעה). נשחק משחקים ללא דיבור ב"שפת הסימנים".

"שפת הסימנים" היא מודעות ורגישות ויש להשתמש ב"כח ההתבוננות" שימוש בתקשורת בלתי מילולית מפעיל את "כח ההתבוננות" ומחזק את "כח הסבלנות" ו"כח ההתאפקות" (כל אלו ועוד מתוך "שפת הכוחות"). כמו "שפת הידיים" המשמשת אותנו לדיבור ללא מילים - כך גם יש לנו את "שפת הבעות הפנים" - גם הפנים שלנו יודעות להביע תכנים רבים ללא מילים וגם כאן יש צורך במודעות ורגישות ויש להשתמש ב"כח ההתבוננות" על מנת לפענח את הרגשות ה"נאמרים" בהבעות וכדי שתתאפשר תקשורת בינאישית רגישה ואמפטית.

אינטונציה - גם ל"מוסיקה" של הנאמר יש משמעות. לכן יש לגייס את "כח ההקשבה" מכיוון שניתן להגיד את אותו משפט באינטונציות שונות דבר שישנה לחלוטין את המשמעות והפירוש של הנאמר.

על כן האינטונציה מתווספת להבעות הפנים, לשפת הגוף ולסימנים המוסכמים והופכת למידע נוסף ומשמעותי שיש לקחת בחשבון בתקשורת הבינאישית.

מכאן שטיפוח מודעות לשפות שונות בתקשורת הבלתי מילולית הינו נכס יחיד ומיוחד, כיוון שהוא מאפשר יכולת פיענוח מחד ועושר הבעה מאידך ועל כן הופך את המשתמש לעשיר ומגוון ביכולות ההבעה והתקשורת שלו.

מיומנויות אלו ניתנות לטיפול בבית ובמשפחה על ידי מודעות ושימת לב לכל אחת מ"השפות השונות". הן תורמות להעשרת השיח והתקשורת המשפחתית.